

Arbeidsmarktorientatie - Arbeidsmatrix

Het is verstandig om je bij het zoeken naar werk niet te concentreren op beroepsnamen. De hedendaagse werkzoekende moet zich op een andere manier oriënteren op de arbeidsmarkt. Niet beroepen met de bijbehorende functie-eisen zijn het uitgangspunt, maar het actief op zoek gaan naar werkvelden met bijbehorende werkzaamheden. We kunnen de arbeidsmarkt gaan verkennen aan de hand van een werkveldenmatrix. De matrix bestaat uit arbeidsgebieden en werksoorten, die gekruist werkvelden vormen. Deze matrix is bedoeld als hulpmiddel en houvast, niet als antwoord.

Arbeidsgebieden

A. Voeding – omschrijving

Werkzaamheden in de landbouw, veeteelt, voedselproductie, voedselbereiding, genotmiddelenindustrie. Het gaat om productie, verpakking, vervoer, bereiding, verkoop van voedsel en zelfs het bedenken van nieuwe dranken en gerechten. Voeding heeft een sociale functie (etentjes met elkaar) en mensen kunnen zich van elkaar onderscheiden: wat, waar en hoe ze eten en drinken.

B. Gebouwen – omschrijving

Dit arbeidsgebied heeft betrekking op de bouw, inrichting en onderhoud van gebouwen voor wonen en werken, bijvoorbeeld flats, kantoren, musea, winkels en scholen. Het gaat om het ontwerpen, bouwen - , verkopen, financieren, subsidiëren, adviseren bij kopen, inrichten, schoonmaken, onderhouden, bewaken en slopen van gebouwen. Daarnaast gaat het om het maken en verkopen van meubels en apparaten. Door het huis en de inrichting geven mensen hun levensstijl weer.

C. Kleding - omschrijving

Werk in de kledingindustrie (van confectie tot haute couture) en schoenenindustrie, vervaardigen van sieraden, sjaals, riemen, tassen. Kleding en schoenen hebben naast een beschermende functie een sociale functie. Mensen laten door hun kleding zien dat ze bij een bepaalde groep horen (uniformen, merkkleding, maatkleding, mode). Het gaat om het produceren van stoffen en leer, ontwerpen, maken, vervoeren, verkopen, reclame maken (fotomodellen, Pr van artikelen), reinigen enzovoort.

D. Gezondheid en zorg – omschrijving

Het gaat om voorlichting, preventie, verzorging, verpleging en behandeling bij lichamelijke en geestelijke problemen. Bijvoorbeeld door: ontwikkelen van nieuwe geneesmiddelen, apparatuur en hulpmiddelen, alternatieve geneeswijzen, opname in het zieken-/verzorgings-/bejaardenhuis, gespreksgroepen, tandartsbehandeling, kinderopvang, logopedie, fysiotherapie, ergotherapie, schoonheidsbehandeling, zwangerschapsgymnastiek, thuiszorg, vrijwilligerswerk, verstrekken van genees- en hulpmiddelen (bijvoorbeeld prothesen), patiëntenvervoer en patiëntenadministratie.

E. Natuurlijke omgeving – omschrijving

De natuurlijke omgeving wordt bedacht, aangelegd, verzorgd en in stand gehouden. De mensen die er werken voorzien in de behoefte aan planten (bijvoorbeeld tuincentra), dieren (dierentuinen, pensions, winkels) en een leefbaar milieu. Het gaat om een schone lucht, drinkbaar water, grondstoffen in de bodem, het verzorgen van dieren, trainen van een blindengeleidehond, het werken met proefdieren om medicijnen te testen, onderhouden van plantsoenen, veilen van bloemen, dierenbeschermingen milieubescherming.

F. Energie en grondstoffen – omschrijving

Dit arbeidsgebied is gericht op de winning, productie, verwerking en levering van energie en grondstoffen. Ruwe materialen worden bewerkt tot halffabrikaten en eindproducten die van belang zijn voor economie en samenleving (bijvoorbeeld benzine, elektriciteit, kern- en zonne-energie, water, edelmetalen, rubber en zand en plastics). Grondstoffen spelen een essentiële rol bij de ontwikkeling van nieuwe producten (zoals plastics, siliconen en kunstharsen, computerchips). dit arbeidsgebied is internationaal gericht, vooral op import van grondstoffen en energie.

G. Gebruiksvoorwerpen en apparaten – omschrijving

Mensen houden zich (in)direct bezig met gebruiksvoorwerpen, gereedschappen, machines en apparatuur voor thuis en op het werk: producten vormgeven, marktonderzoek, pottenbakken, machineonderdelen maken, machines repareren, elektrische installaties controleren, gebruiksvoorwerpen of artikelen vervoeren of de administratie doen in een computerbedrijf. Het gaat om dagelijks gebruikte voorwerpen (bijvoorbeeld klokken, computers, kookgerei) en hightech-apparaten (zoals telefoons, navigatieapparatuur, medische laserinstrumenten, weeg-, meet-, en regelapparatuur, wapens, robots). Apparaten bepalen de levensstijl van mensen.

H. Infrastructuur en transport – omschrijving

Dit arbeidsgebied heeft betrekking op het vervoer van mensen en goederen (openbaar vervoer, taxi, personenautoverkeer, de fiets, voorwerpen-, voedingsmiddelen- en energietransport) en werkzaamheden die deze uitvoer mogelijk maken: wegen-, spoor- en bruggenbouw, auto-industrie, scheep- en luchtvaart, telefoon- en pijpleidingen, keuringen, enzovoort. Voor efficiënt, grootschalig transport is ook een efficiënte, grootschalige infrastructuur nodig. Infrastructuur en transport zijn van belang voor de economie, welvaart, het sociale en culturele leven.

I. Informatie en communicatie – omschrijving

Het gaat om het verzamelen en bewerken van gegevens, het plaatsen van informatie op 'informatiedragers' (papier, film, geheugenchip, cd-rom enz.) en het transporteren van informatie naar

organisaties en individuen. Bijvoorbeeld: bibliotheek, uitgeverij, softwarebedrijf, vertaalwerk, opzetten databanken, openbare voorlichting, radio en tv, videotheek, posterijen, telecommunicatie, meet- en regeltechniek, grafische sector en reclamewerk. Informatie geeft mensen de mogelijkheid om zelfstandig keuzes te maken. Informatie kan leven en werken vergemakkelijken (Internet, telefoneren, voorlichting).

J. Opvoeding en onderwijs – omschrijving

Dit arbeidsgebied gaat over leren, kennisoverdracht en -verspreiding door opleidingen, her- en bijscholingscursussen, crèches, jongerenwerk, opvoedkundige bureaus, controle op onderwijskwaliteit, ontwikkelen van leermaterialen. Leren is van belang voor economische groei (leren omgaan met allerlei nieuwe technologieën en methoden), persoonlijke ontwikkeling, gemak en plezier (autorijden, sport, muziek maken, schilderen). Kennis wordt gezien als macht en mogelijkheid om je te onderscheiden van anderen. Het is voor alle andere arbeidsgebieden van belang.

K. Staat en veiligheid - omschrijving

Het gaat om veiligheid op straat (in het verkeer, tegen criminelen) en van bezittingen (zekerheid bij werkloosheid, verzekeringen om financiële moeilijkheden te voorkomen, toezicht op sociale wetten). Het gaat om land- lucht zeemacht politie justitie, brandweer, verzekeringswezen, belastingen, pensioenfondsen, notariskantoren en bedrijven die alarminstallaties maken. De overheid stelt regels (a ls landbouwbeleid, onderwijs, veiligheidseisen voor voeding en elektrische apparaten), bepaalt of en waar snelwegen, havens, vliegvelden en spoorlijnen worden aangelegd, en neemt allerlei maatregelen om de Werkgelegenheid te bevorderen.

L. Kunst, cultuur en wetenschap – omschrijving

Mensen houden zich bezig met kunst (schilderkunst, literatuur, muziek, film, fotografie, architectuur en toneel), met wetenschappelijk onderzoek (van meteorologie tot toegepaste onderwijskunde, van psychologie tot toegepaste astrofysica) en cultureel erfgoed. Wetenschap levert kennis op die kan worden toegepast op de primaire levensbehoeften (drinkwater, verwarming, ...), om verschijnselen te begrijpen (biologie, astrologie), en om het leven makkelijker (computer, flets), veiliger (airbags, antibiotica) en plezieriger (motor, hi-fi apparatuur) te maken. Kunst stelt heersende normen en waarden ter discussie, kan richting geven aan het bestaan en heeft een functie in amusement en ontspanning.

M. Arbeid en economie – omschrijving

Geld en arbeid staan centraal. Mensen werken eraan om financiële transacties soepel te laten verlopen, en zorgen dat vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar worden gebracht. Het is de wereld van bankwezen, aandelenhandel, arbeidsvoorziening en arbeidsbemiddeling. Geld wordt gebruikt voor de meest uiteenlopende financiële transacties (bijvoorbeeld inkoop van grondstoffen en voorraden, bouw of aankoop van bedrijfspanden, belastingen, premies, salarissen, lenen van geld, sparen, beleggen). Geld is belangrijk voor de economie, geeft aanzien en status. Werken is nodig om de welvaart op peil te houden en om alle sociale voorzieningen in stand te houden. Mensen werken in arbeids-, uitzend-, loopbaanbegeleidings-, werving- en selectiebureaus

N. Recreatie - omschrijving

Werkzaamheden die erop gericht zijn om andere mensen te laten ontspannen. Het gaat om het organiseren en verkopen van reizen, het leveren van hobbymaterialen, het organiseren van

sportevenementen, het maken van reisfolders, het vervoer van toeristen, belangenbehartiging van toerisme en het controleren van de veiligheid. Recreatie heeft een ontspannende en sociale functie. Mensen functioneren beter in hun privé- en werklevens als ze geregeld ontspannen, Mensen werken bijvoorbeeld in attractieparken, reisbureaus, campings, sporthallen, sauna's, discotheken en casino's.

Werksoorten

In elk arbeidsgebied komen vrijwel dezelfde soorten werk voor. Alleen de sfeer en de omstandigheden en het onderwerp waaraan gewerkt wordt, zijn verschillend. Bijvoorbeeld: administratieve werkzaamheden, komen voor in de voedingsindustrie, een ziekenhuis, een uitzendbureau, enz.

1. Onderzoek en ontwikkeling (O&O) – omschrijving

O&O is gericht op vernieuwing en verbetering van producten, diensten en productieprocessen. Het gaat om uitvindingen (zoals de benzinemotor, penicilline en de geheugenchip), onderzoek naar verbeteringen van producten, diensten en manieren van werken. De verbeteringen worden toegepast in de praktijk, bijvoorbeeld producten die beter voor het milieu zijn, een betere kwaliteit hebben of goedkoper zijn, efficiëntere en effectievere vormen van dienstverlening. Het gaat om techniek, marketing, medische behandelingen, opleiding en loopbaanbegeleiding. Adviseren op O&O-gebied hoort ook bij deze werksoort

2. Productie en dienstverlening – omschrijving

Deze werksoort is gericht op het maken van producten en het uitvoeren van diensten. Mensen in deze werksoort leveren 'tastbare' producten. Bijvoorbeeld: landbouwproducten, voedingsproducten, huizen, kleding, energie, elektrische apparaten, wegen, communicatiemiddelen, kunst, enz. Dienstverleners zijn bijvoorbeeld: onderwijzers, verpleegkundigen, artsen, politieagenten, schoonmakers, vrachtwagenchauffeurs, bankbedienden en hypotheekadviseurs. Een belangrijk kenmerk van diensten is dat ze gelijktijdig worden geproduceerd en geconsumeerd. Mensen die diensten leveren, hebben dan ook direct contact met degenen die van die diensten gebruikmaken

3. Controle – omschrijving

De werksoort controle heeft te maken met voorschriften, regels, procedures en normen om kwaliteit en continuïteit te garanderen. Controle moet voorkomen dat rampen en ongelukken gebeuren, dat misdrijven voorkomen worden om de samenleving houdbaar te houden, bijvoorbeeld door controleren of grondstoffen, halffabrikaten, eindproducten en diensten aan de eisen voldoen en of mensen zich aan de regels houden met betrekking tot arbeidsomstandigheden, belastingaangiften, uitkeringen, hygiëne, gezondheid, veiligheid, verkeer, milieu, openbare orde, enzovoort. Veel controlewerk is geautomatiseerd.

4. Logistiek – omschrijving

De werksoort logistiek is gericht op de planning, uitvoering en beheersing van 'stromen' goederen, digitale informatie, geld, mensen, verkeer. Overal waar 'objecten' van de ene plaats naar de andere plaats worden getransporteerd, is sprake van logistiek. Het gaat erom dat zaken op de juiste tijd op de juiste plaats zijn, dat de verplaatsing goed verloopt. Te laat kost geld (kunnen mensen niet aan de slag), te vroeg kost geld (opslag nodig). Dit geldt voor bijna alle goederen, maar vooral voor verse producten (groenten en dergelijke).

5. Inkoop, verkoop, pr en marketing – omschrijving

Inkoopwerk omvat onder meer: marktonderzoek doen (marktaanbod, leveringsvoorwaarden), contact leggen met leveranciers, bestellingen plaatsen en de inkoopadministratie bijhouden. Verkoopactiviteiten zijn: marktonderzoek (behoeften op de markt), klanten werven, verkoopgesprekken voeren, klanten evalueren, presenteren van producten of diensten en aftersales-activiteiten (service, relatieopbouw en -beheer). Pr (public relations) is erop gericht om goede betrekkingen te ontwikkelen met mensen in en buiten de organisatie (personeel, klanten, overheid, media, aandeelhouders, belangengroeperingen) door te lobbyen en publiciteit. Marketingwerk is gericht op bevordering van de verkoop, op klantenwerving en klantenbinding en de vier P's: product, prijs, plaats en promotie.

6. Personeel en organisatie – omschrijving

Deze werksoort is gericht op de medewerkers van organisaties. Het gaat om de juiste personeelsbezetting op de juiste plaats en tijd. Organisaties hebben mensen met de juiste kennis, vaardigheden en ervaring nodig op de juiste plek. De werkzaamheden bestaan uit beleidsmatig en uitvoerend werk op het gebied van personeelsplanning, loopbaanbegeleiding, personeelsvoorzieningen, beoordeling, functiewaardering, beloningssystemen, opleiding, interne communicatie, organisatieontwikkeling, enz.

7. Administratie – omschrijving

De werksoort administratie is erop gericht om systematisch informatie te verzamelen, registreren, verwerken en verstrekken. Bijvoorbeeld: inkoop- en verkoopcijfers, voorraadgegevens, fiscale gegevens, geldtransacties, gegevens over medewerkers, klanten, inwoners, verenigingsleden of patiënten, informatie over kosten en opbrengsten. Veel administratiewerk is geautomatiseerd en wordt uitgevoerd met computers en speciale software

8. Leiding – omschrijving

De werksoort leiding omvat de activiteiten die richting geven aan de werkzaamheden van mensen en organisaties. Mensen met een leidinggevende functie op de lagere niveaus geven leiding aan medewerkers die uitvoerend werk doen. Het gaat meer om het oplossen van concrete werkproblemen en het begeleiden van werkrelaties in team. Op de hogere niveaus houdt leidinggeven vooral bestuurlijk werk in, waarbij het beleid en de strategie van de organisatie worden gevormd en bepaald.

9. Zelfstandig ondernemerschap – omschrijving

Deze werksoort omvat alle andere werksoorten. Dat betekent niet dat ze dit werk altijd eigenhandig uitvoeren. Ook als bepaald werk door anderen wordt gedaan, blijven ze er wel eindverantwoordelijk voor. Waar zelfstandig ondernemers zich concreet mee bezig houden, hangt natuurlijk af van de grootte van het eigen bedrijf, de producten of diensten die het bedrijf maakt of levert, persoonlijke interesses en capaciteiten.

Schrap nu in de matrix alle arbeidsgebieden en werksoorten die jou helemaal niet aanspreken. Van diegene die nog over zijn, geef je aan waar je interesses wel liggen en in welke werkvelden je al ervaring hebt.

Verdiepingsvragen arbeidsmatrix

Welke **sectoren** spreken je totaal niet aan? Zet door deze vakjes een rode streep

.....
.....
.....

Welke **werkvelden** spreken je totaal niet aan? Zet door deze vakjes een rode streep

.....
.....
.....

Wat zie je wel zitten, naar welke vakjes gaat jouw interesse uit? Duidt deze in het groen aan

.....
.....
.....

Waar heb je al ervaring in? Zet deze vakjes in het geel

.....
.....
.....

Conclusie arbeidsmatrix

Wat valt jou nu op? Waar liggen jouw groene en gele vakjes?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wat betekent dit?

.....
.....
.....
.....